

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้กฎหมายทางการศึกษา จึงได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ดังปรากฏความใน มาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน มาตรา 24(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 4, 8) จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยเฉพาะการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษามุ่งปรับเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของหน่วยงานทางการศึกษาใหม่โดยมีอิสระมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากกรมในส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบัน องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน และองค์กรภาครัฐมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพและสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศได้อย่างรวดเร็วตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541ค : 57-58)

ในสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาให้นักเรียนมิได้จำกัดขอบเขตภายในห้องเรียนหรือภายในรั้วโรงเรียนเท่านั้น อีกทั้งนักเรียนไม่จำเป็นต้องรับการศึกษาเฉพาะในเวลาเรียนที่กำหนดให้เท่านั้น แต่นักเรียนต้องสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ได้ตลอด ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดก็ตามทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสถานที่ในชุมชนทุกแห่ง สามารถเป็นแหล่งให้ความรู้แก่นักเรียนได้ทั้งนั้น ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและพยายามหาทางดึงชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาดังที่ เจริญ ปิณฑานนท์ (2525 : 18-20) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ประชาชนหวังผล เชื่อถือและให้ความร่วมมือ จึงไม่ควรสงสัยเลยว่าโรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบ้านและชุมชน

การศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานของการศึกษาในระดับสูงและเป็น การจัดการศึกษาที่มีผู้เรียนมากที่สุดที่รัฐจัดให้แก่คนไทยทั่วประเทศ โดยจัดเป็นการศึกษา ภาคบังคับ และภาครัฐได้เร่งดำเนินการขยายการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กที่เข้าเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียน การศึกษาระดับประถมศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ (เขาวงกต รัตนบัลลังก์. 2538 : 2) โดยการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดขอบข่ายและแนวปฏิบัติใน 6 ด้าน กิจ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงิน พัสดุ งานอาคารสถานที่ และ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สพช. 2541ค : 218)

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งเป็นงานหนึ่งใน 6 งาน ที่มีความสำคัญ โดยจะช่วยให้การดำเนินงานในด้านอื่น ๆ ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานด้านความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา เป็นที่ ขอมรับกันว่าความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ร่วมใจ ก่อเกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผลต่อโรงเรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยงานด้านนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนด กรอบงานไว้ 6 งาน คือ 1) งานการให้บริการชุมชน 2) งานรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากชุมชน 3) งานการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ 4) งานเกี่ยวกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) งานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ และ 6) งานการประชาสัมพันธ์ (สพช. 2541ข : 21)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผล อันก่อให้เกิดความร่วมมือกันมากนัก โดยเฉพาะในปัจจุบันโลกมีความก้าวหน้า การพัฒนาชุมชน ต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นนั้นจึงจะมีความเจริญเท่ากัน วิธีการบริหารจัดการที่ จะสร้างความสัมพันธ์ให้ดีที่สุดนั้นเกิดจากบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ครูผู้สอนที่จะร่วมกัน จัดกิจกรรมที่จะนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน นำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนและการให้บริการแก่ชุมชน (สพช. 2541ข : 20)

ผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบ ความสำเร็จตามที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร (2538 : 15) ได้ระบุว่าความสำเร็จ ของโรงเรียนอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 หากมีผู้บริหารที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จ ของงานถึงร้อยละ 60 โดยผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ บริหารโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน (สพช. 2541ค : 54)

ตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีการบริหารชี้ว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาใช้ในการกระบวนการบริหาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องใช้ ศาสตร์และศิลป์ รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญมาก ดังจะเห็นได้ จากการกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการอบรมผู้บริหารระดับสูงของคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา ดำเนินงานง่าย ๆ หลากหลายและเป็นกันเอง เหมาะสมกับสภาพของแต่ละชุมชน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มุ่งสร้างควาเข้าใจอันดีให้เกิดทั่วไปไม่เฉพาะกลุ่ม ให้เกียรติและยกย่องชุมชนที่ให้ความร่วมมือ อย่างเท่าเทียมกัน ติดต่อกับชุมชนโดยมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี โดยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ โดยการให้ ประชาชนได้มีบทบาทมากที่สุด (สพท. 2541ข : 20)

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการคัดเลือกสรรหา ผู้บริหารโรงเรียนเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การสอบคัดเลือกและ 2) การปรับปรุงตำแหน่งโดยใช้ ผลงาน สำหรับการปรับปรุงตำแหน่งโดยใช้ผลงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เกณฑ์โรงเรียน ปกติและ 2) เกณฑ์โรงเรียนอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษา โดยเกณฑ์โรงเรียนปกติมีข้อกำหนด สำคัญตามกฎ ก.ค. ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525) ข้อ 2 คือ ต้องมีจำนวนนักเรียนเฉลี่ย 3 ปีการศึกษา ย้อนหลังถึงเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับตำแหน่งนั้นตามเกณฑ์ ก.ค. กล่าวคือกำหนดตำแหน่งครูใหญ่ ต้องมีจำนวนนักเรียนขั้นต่ำ 81 คน ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ต้องมีจำนวนนักเรียนขั้นต่ำ 121 คน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ต้องมีจำนวนนักเรียนขั้นต่ำ 540 คน ส่วนเกณฑ์โรงเรียน อยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษาจะพิจารณาจากสภาพที่ตั้ง การคมนาคม การสาธารณูปโภค สภาพแวดล้อม อัตราการขาดแคลนข้าราชการครู ความอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษาและ ปริมาณงาน โดยแต่ละเรื่องจะกำหนดเป็นค่าคะแนน และมีเกณฑ์การตัดสินใจในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ ต้องได้คะแนน 665 คะแนนขึ้นไป ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนต้องได้คะแนน 795 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน

จากแนวทางและวิธีการสรรหา ปรับปรุงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะเห็นว่ามี ความแตกต่างทางด้านปัจจัยความพร้อมของ สถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารเกณฑ์ปกติจะมีปัจจัยทางด้านจำนวนนักเรียน อาคารสถานที่ และ ด้านอื่นๆ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์ความอยู่ยากลำบากในการจัดการศึกษาซึ่งจะต้อง

ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาบนความยุ่งยากในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น การขาดแคลนบุคลากร การจัดการศึกษาหลายระดับ การขาดแคลนงบประมาณ ฯลฯ แต่จากการขาดแคลนในปัจจุบันต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนเกณฑ์ความยุ่งยากลำบากในการจัดการศึกษาก็สามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพทัดเทียมผู้บริหารตามเกณฑ์โรงเรียนปกติได้ โดยสภาพการบริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มาจากการแต่งตั้งจากเกณฑ์ที่แตกต่างกันอาจจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้วย โดยเฉพาะในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนซึ่งมีมาตรฐานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ซึ่งในส่วนนี้จะมีส่วนอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมงานด้านอื่น ๆ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงต้องมีการบริหารงานให้เหมาะสม โดยมีประเด็นที่ควรพิจารณาคือ การหาแนวทางในการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เหมาะสมกับงานและสภาพของโรงเรียน ซึ่งการหาแนวทางในการบริหารงานดังกล่าวให้เหมาะสม จำเป็นต้องทราบข้อมูลการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารในปัจจุบันให้ชัดเจน นอกจากนี้ได้มีงานวิจัยของทองแดง มณีพงษ์ (2542 : 135) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของโรงเรียน ควรมีการวางแผนการบริหารงานและสร้างความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนและชุมชน ดังนั้นจึงมีประเด็นคำถามที่สำคัญ คือ 1) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันเป็นอย่างไร 2) ผู้บริหารโรงเรียนที่มาจากการเข้าสู่ตำแหน่งที่ต่างกันจะมีการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารจากวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันหรือประสบการณ์ ระดับความรู้ของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาในเรื่องการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจะได้ข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนา นิเทศ กำกับ ติดตาม และช่วยเหลือผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพในการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่สังกัดกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ความยุ่งยากลำบากในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษานี้ทำให้ทราบข้อมูลการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะส่งผลทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในหน่วยงานระดับสูงได้นำไปใช้ประกอบพิจารณาในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 394 คน

ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติ จำนวน 259 คน

1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ความยุ่งยากลำบากในการจัดการศึกษา จำนวน 135 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2544 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากบัญชีรายชื่อโรงเรียนในแต่ละอำเภอ จำนวนตามอำเภอได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

อำเภอ	ประชากร / คน	กลุ่มตัวอย่าง / คน
พระนครศรีอยุธยา	33	17
ท่าเรือ	24	12
นครหลวง	20	10
บางซ้าย	17	9
บางไทร	30	15
บางบาล	25	12
บางปะหัน	32	16
บางปะอิน	31	15
บ้านแพรก	8	4
ผักไห่	20	10
กาสี	23	11
มหาสาร	17	9
ลาดบัวหลวง	25	12
วังน้อย	27	13
เสนา	34	17
อุทัย	28	14
รวม	394	196

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติ

2.1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนความมุ่งยากลำบากในการจัดการศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของผู้บริหาร โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 6 งาน ได้แก่

2.2.1 งานให้บริการชุมชน

2.2.2 งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

2.2.3 งานการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

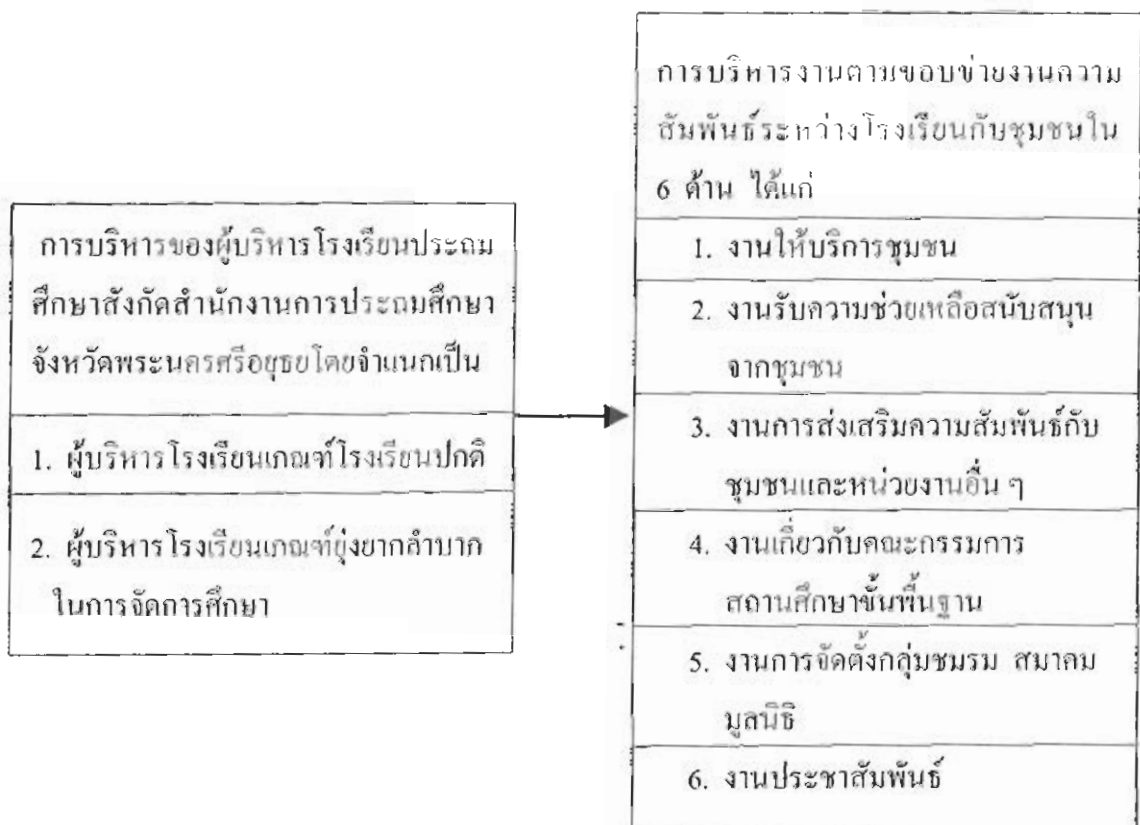
2.2.4 งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.5 งานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ

2.2.6 งานประชาสัมพันธ์

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงตัวแปรต้น ตัวแปรตามในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหาร หมายถึง กิจกรรม กระบวนการที่ผู้บริหารดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ตั้งไว้
2. ระดับการบริหาร หมายถึง ระดับการให้ความสำคัญ/ระดับการให้เวลา/ความดีในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน และชุมชน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ยังผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในโรงเรียนและชุมชน
4. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชน นับตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค การปรับปรุงงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน
5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ
 - 6.1 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนตามกฎหมาย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525) ข้อ 2
 - 6.2 ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนผู้ยากลำบากในการจัดการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนตามกฎหมาย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525) ข้อ 3.4

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนปกติกับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโรงเรียนผู้ยากลำบากในการจัดการศึกษามีการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน